

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XVIII (13)
No. (Štev.) 29

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES,
20. julija (julio) 1961

Enaka pravica za vse

Svetovno časopisje v zadnjem času prinaša vedno več poročil iz bocenske in tridentinske pokrajine v Italiji. Poročila navajajo, da v tej pokrajini ob železniških progah skoro vsak dan eksplodirajo bombe, nočno tišino pa motijo močne detonacije postavljenega razstreliva ob stebrih z visoko električno napetostjo in telefonskih ter brzozvavnih drogovi. Skratka: vsa lepa alpska pokrajina, polna turistov iz vseh delov sveta, se je namah spremenila v vojno področje. O tem pričajo močni oddelki karabinerjev ter vojaštva, ki so ga italijanske oblasti poslale v to pokrajino, da je zastražilo vse železniške proge, mostove, ceste, vsa javna poslopja in važne javne naprave. Povsod vojaštvo s čeladami in puškami pripravljenimi na strel. Tako kot med vojno.

Pa zakaj vse to?

Odgovor na vprašanje delno dajejo že številni napisi po nemških krajih, ki jih karabinerji neprestano brišejo, pa jih povsem tem niso mogli odstraniti in ki govore: „Južna Tirolska ne bo bitj italijanska kolonija.“ Zahtevamo avtonomijo za Južno Tirolsko.“

Zahteva torej po izpolnitvi pravic, ki jih od italijanske oblasti terjata nemška manjšina. Ta spor sega že mnogo let nazaj. Že vse v čas po prvi svetovni vojni. V časih, ko sta v Evropi imela oblast Hitler in Mussolini, se je nekaj južnotirolskih nacistov odselilo iz teh krajev na področje „tretjega Reicha“, velika večina, več stotisoč, jih je pa ostalo na zemlji svojih prednikov. Po drugi svetovni vojni sta se 5. septembra 1946 v Parizu dobila predsednik italijanske vlade pok. de Gasperi in ted. avstr. zun. minister Gruber ter uredila vprašanje nemško govorečih prebivalcev bocenske pokrajine. Najvažnejše določilo ted. sporazuma je bilo to, da bo nemška manjšina v bocenski pokrajini imela posebno „zakonodajno in izvršno oblast“. Z drugimi besedami: široko avtonomijo.

Italijanska vlada pa je nato s posebnim ustavnim zakonom, ki je stopil v veljavo dne 1. januarja 1948, ustanovila avtonomno deželo, ki je mnogo večja, kakor pa bocensko področje, na katerem živj strnjeno naseljena nemška narodna manjšina, kajti nova avtonomna dežela je zajela tudi pokrajino Trident, ki je mnogo večja kot Bocen in imajo v njej Italijani večino. Čeprav Južni Tirolci v tej tridentinsko-bocenski deželi uživajo precej narodnih pravic — saj se zakonodajna in upravna pristojnost pokrajinskega sveta, kjer so Južni Tirolci v večini, raztega kar na 17 področij, vendar smatrajo, da so jih Italijani izigrali in ker vendarle niso povsem avtonomni in so dostikrat odvisni od Italijanov. Razen tega so Italijani neprestano dovajali italijansko delavstvo iz južnih delov Italije v te kraje in ga zapcslevalj v novih italijanskih industrijskih podjetjih, samo da bi dali pokrajini italijansko obeležje in zabrisali nemški narodnostni značaj vseh teh krajev.

Spor med nemško narodno manjšino, se pravi med Avstrijo, ki je odločno stopila v obrambo pravic svoje manjšine v Italiji, in Italijo, se je zaostрил tako, da ga je avstrijska vlada predložila v rešitev Organizaciji združenih narodov. Ta je s posebno resolucijo dne 31. oktobra 1960 priporočil obema državam, naj bi z direktnimi razgovori uredili sporna vprašanja. Tako je prišlo koncem januarja letošnjega leta do prvih razgovorov med Italijo in Avstrijo v Milanu. Ker niso uspeli, sta jih obe državi pozneje nadaljevali v Celovcu v Avstriji. Tudi na avstrijskih tleh ni med predstavnikoma Avstrije in Italije prišlo do zadovoljive rešitve. Tretji razgovori so bili 25. junija t. l. v Zürichu v Švici. Italijanski zunanji minister dr. Segni in avstrijski Bruno Kreisky sta koaj prišla v zborovalno dvorano, pa sta se že razšla v medsebojnih obtožbah in očitkih. Dr. Segni je napadel Avstrijo, da je ona kriva za teroristične akte v Južni Tirolski, Bruno Kreisky pa ga je zavrčal s trditvami, da za take obtožbe Italija ne more doprinesiti dokazov. Italija je dalje zahtevala, da naj sedaj pride vprašanje avstrijske manjšine v Italiji pred Mednarodno sodišče. Avstrija pa zahteva posebno preiskovalno

„MATER ET MAGISTRA“

Papež Janez XXIII. je pretekli petek, 14. t. m., izdal socialo okrožnico „Mater et Magistra“ (Mati in Učiteljica), ki je vsesplošen in globok študij socialnih problemov moderne sveta dvajsetega stoletja.

Ta okrožnica je ena najobširnejših od okrožnic katoliške Cerkve. Z njo papež Janez XXIII. proslavlja 70-letnico znamenite okrožnice papeža Leona XIII. Rerum Novarum, ki jo je izdal 15. maja 1891 in ki je osnovni dokument socialne doktrine kat. Cerkve.

Okrožnica Mater et Magistra je bila v originalu objavljena v latinščini ter v španščini, francoščini, nemščini in angleščini. Prevedena bo na vse govoreče jezike, vključno na ruski, poljski, kitajski, japonski in arabski jezik.

Okrožnica je razdeljena na štiri glavne dele. V prvem delu govori o socialnem delovanju papežev Leona XIII., Pija XI. in Pija XII.

V drugem delu papež Janez XXIII. razpravlja o zasebni lastnini in o intervenciji države in njenih organizacij na gospodarskem področju; dalje o aktivnem udejstevovanju delavstva v produktivnih organizacijah, poglavje, v katerem papež Janez XXIII. poziva delavstvo vsega sveta k večjemu sodelovanju delavca v produktivnih organizacijah.

V tretjem delu papež Janez XXIII. poziva posamezne gospodarske sektorje znotraj državnih meja posameznih držav na večje medsebojno sodelovanje in posebej opozarja visoko razvite dežele, naj tesno sodelujejo z manj razvitimi.

V četrtem delu se okrožnica bavi s socialnimi problemi modernega človeka in ugotavlja:

Zahod se pripravlja na odpor

Zaradi naraščajoče berlinske krize, ki jo je na dunajski konferenci sprožil Hruščev, ko je Kennedyju izročil tozadnji memorandum, je Kennedy na izredni vladni seji sklenil, da bodo ZDA povečale svoj obrambni proračun in da bo dal mobilizirati, če bo treba, 300.000 rezervistov že letošnjo jesen. Prav tako bo povečal število redne vojske od 850.000 na en milijon s pozivi, ki jih bo predvidoma vojno ministrstvo začelo izdajati prihodnji mesec.

Glavni stan NATO je tudi objavil, da bo povečal število svojih divizij za prvo linijo v Zahodni Evropi od 22 na 30 in pripravil vse potrebno za obrambo pred sovjetskimi napadom, če bi Hruščev zgubil živce v sedanji berlinski krizi.

V Zahodnem Berlinu se je pretekli teden mudil Adenauer, kjer je na zborovanju krščanskih demokratov izjavil, da si Zahodna Nemčija želi miru, da pa ne bo mogla prepustiti Berlina komunizmu in da bodo prihodnji meseci čas, ko se bo odločala usoda Nemčije in vsega svobodnega sveta v borbi na življenje in smrt. Istočasno s prihodom Adenauerja v Zahodni Berlin je bilo tudi objavljeno, da so zavezniki s trgovskimi letali navozili v Zahodni Berlin dve do zob oboroženi zahodnonemški diviziji. Adenauer je tudi izjavil, da Bonn zavrača sovjetske predloge o svobodnem Berlinu in da mora svobodnim volit-

komisijo neprizadetih držav iz Organizacije združenih narodov.

V takem vzdušju sta se zunanja ministra obeh držav razšla, bocensko-tridentinsko pokrajino so pa Italijani spremenili zaradi terorističnih dejanj pripadnikov nemške narodne manjšine v pravo vojno področje.

Zanimivo pri tem vprašanju je dejstvo, da sta si tu v sporu državi, ki imata obe tudi slovenski narodni manjšini. In obe jih neusmiljeno zatirata in jim kratita najosnovnejše narodne pravice, brez ozira katera politična stranka je na vladi. V obeh državah so proti Slovincem sovražno razpoloženi, jim ne želijo dobro in delajo na njihovem narodnem uničenju. Kako naj si drugače razlagamo razne postopke avstrijskih in italijanskih oblastj v zadnjem času, ki so samo nov člen v dolgi verigi krivic in zatiranja, katerim je bil izpostavljen naš življenj v obeh deželah. Ali ne bi bila moralna upravičenost zahtev avstrijske vlade po pravičnejšem po-

1. Visoko so plačana nekatera dela dvomljive vrednosti, medtem ko je učinkovito in plodonosno delo poštenih delavcev premalo plačano. Delavci bi morali biti plačani tako, da bi mogli živeti resnično človeka vredno življenje in z dostojanstvom izpolnjevati svoje družinske dolžnosti.

2. Treba je storiti vse, da se bo v bodoče nagrmadil samo pravičen del dobrin v rokah bogatih, delavstva pa da bo dobilo zadosten del dobrin za svoje življenje.

3. Zasebna lastnina je element, ki ga ni mogoče nadomestiti z ničemer v urejenem in produktivnem socialnem življenju.

4. Dokler se bo socializacija izvrševala v mejah moralnega reda, ne bo predstavljala sama v sebi resne nevarnosti za omejitev človeške osebnosti.

5. Med posameznimi gospodarskimi sektorji v državah mora obstajati družabna pravičnost, zlasti v poljedelstvu, ki jo teži depresija skoro po vsem svetu.

6. V nekaterih deželah delavstvo trpi nečloveško pomanjkanje, samo da se večja produkcija narodnega gospodarstva s tako pospeševanim ritmom, da ta že presega meje, ki jih dovoljujejo pravičnost in človekoljubnost.

V okrožnici se papež Janez XXIII. bavi tudi z nevarnostjo brezboštva in materialističnega komunizma, ki ga označuje kot „nov, težak in velikokrat nevaren problem naše moderne dobe.“

Po vsem svobodnem svetu je bil edmev na to okrožnico pozitiven, vključno v protestantskem časopisju. Za železno zaveso seveda o okrožnici niso napisali niti črke.

vam v obeh Nemčijah šele slediti podpis mirovne pogodbe z združenjo Nemčijo.

Na drugi strani je zahodnonemški obrambni minister Strauss javno opozoril Hruščeva, naj se v svojih računih glede Berlina ne zmoti, da ne bo postal žrtev iluzij, kakor se je to zgodilo s Hitlerjem.

Kennedy je medtem poslal v Moskvo svojega osebnega delegata, bivšega ameriškega visokega komisarja za Zahodno Nemčijo, McCloya, da bi se tam s sovjeti razgovarjal glede razorožitve. Moskva je pokazala svoj odpor, ko na letališču v Moskvi McCloya ni pričakoval noben zastopnik Kremlja. McCloya je pozdravil samo ameriški veleposlanik v Moskvi Thompson.

Iz Vzhodne Nemčije se je ob naraščajoči berlinski krizi povečal beg protikomunističnih Nemcev v Zahodni Berlin. V zadnjih dnevih jih prebeži s podzemskimi železnicami in po drugih kanalih v Zahodni Berlin dnevno nad 1000. Od septembra 1949 pa do 31. maja 1961 je iz Vzhodne Nemčije prebežalo v Zahodni Berlin 2,619,061 oseb. Od novembra 1958, ko je Hruščev sprožil berlinsko krizo pa do 31. maja 1961 je zbežalo iz Vzhodne Nemčije v Zahodni Berlin 448,487 ljudi.

V ponedeljek so ZDA, Anglija in Francija izročile Hruščevu svoj odklonilen odgovor na njegov memorandum.

stopanju Italijanov z nemško govorečo narodno manjšino v Južni Tirolski mnogo bolj utemeljena, če bi avstrijska vlada sama na svojem državnem področju pravično postopala s slovensko narodno manjšino in ji dala vsaj to, kar Avstrijci pod Italijani že imajo, ne pa, da jih nadalje zatira in z vsemi sredstvi pospešuje raznarodovanje med njimi. In Italijani? Ali ne bi bilo njeno pravičnejše postopanje s slovensko, pa tudi z nemško manjšino znak, da so na vodilnih italijanskih mestih možje resnično prežeti z duhom krščanske pravičnosti, ki razumejo zahtevo novega časa, da je mogoče graditi združene države Evrope samo na popolni enakopravnosti in pravičnosti vseh narodov. Pot za tako srečnejšo bodočnost narodov Evrope v Združenju Evropi pa najlaže pripravljajo ravno narodne manjšine, ki lahko posamezne narode povezuje najbolj v prijateljstvu in širjenju ter izmenjavanju medsebojnega narodnega in kulturnega bogastva.

V bratskem objemu

Od 7. do 14. julija je bil na prijateljskem obisku v Moskvi Titov zunanji minister Koča Popović. Med tem časom je imel priložnost za več sestankov z zunanjim ministrom Gromikom, imel je daljše razgovore tudi s Hruščevom in ostalimi visokimi sovjetskimi funkcionarji.

Ob zaključku njegovega obiska v Moskvi je bilo izdano poročilo, ki pravi, „da obe stranki z zadovoljstvom ugotavljata, da se odnosi med obema državama razvijajo normalno in da sta njuni stališči slični ter se tudi strinjata v glavnih mednarodnih vprašanjih“. V poročilu zunanja ministra obeh komunističnih držav tudi izražata upanje, „da se bo sodelovanje obeh držav v vprašanju borbe za mir in zmanjšanje napetosti v svetu razvijalo koristno, še naprej“.

Prav tako poudarja poročilo, da so

Nove moskovske spletke

Po podpisu obrambne pogodbe z ZSSR je severna Koreja podpisala obrambno pogodbo tudi z rdečo Kitajsko. Ta pogodba je skoro identična s pogodbo, ki jo je severna Koreja podpisala prej z ZSSR. Moskva in Peking pa sta že pred desetimi leti podpisali podobno obrambno pogodbo med seboj. Tako so se komunisti v Vzhodni Aziji strnili v verigo obrambnih pogodb, naperjenih proti ZDA in njenemu zavezniku Japonski. ZSSR, rdeča Kitajska in severna Koreja so sedaj dolžne druga drugi priskočiti z vojsko na pomoč, če bi bila katera od njih napadena od zunanjega sovražnika.

Poleg tega pritiska proti zavezniškim interesom v Aziji je Hruščev znova začel podirati gradbo OZN, ko je ponovil grožnjo, da „ne bo prej miroval, dokler ne bodo Hammarskjolda nadomestili s takozv. trojko v vodstvu tajništva OZN. Trojko naj bi predstavljali en delegat Zahoda, en delegat tkzv. nevtralnih držav. „Če se to ne bo zgodilo, bo OZN zgrmela v ruševine,“ je zagrozil Hruščev.

IZ TEDNA V TEDEN

Brazilski predsednik dr. Quadros bo še to leto obiskal vse južnoameriške države.

Vedno večja je verjetnost, da bo v bližnji bodočnosti prišlo do sestanka predsednika ZDA Kennedyja, argentinskega predsednika dr. Frondizija in brazilskega dr. Quadrosa. Tako poročajo listi.

Brazilska vlada priznava vse brazilske zunanje politične obveze, zlasti tiste, ki se nanašajo na varnost ameriške poloble. Na to jo pa seveda ni treba še posebej opozarjati. Tako je dejal predsednik dr. Quadros v izjavi časnikarjem.

Za zboljšanje življenjskega in gospodarskega položaja prebivalstva v severnih delih Brazila bo ameriška vlada v izvajanju svojega načrta „Živila za mir“ poslala v Brazil živil v vrednosti 125 milijonov dolarjev.

Predsednik ZDA Kennedy je pozval ameriški narod, naj se s primernimi prireditvami spominja od komunistov zaslužnih narodov v „tednu zaslužnih narodov“ in podpre njihova prizadevanja za uresničenje in izpolnitev njihovih pravičnih zahtev, da bi zopet dosegli svobodo ter živeli v miru.

Zun. min. ZDA Dean Rusk je v izjavi časnikarjem naglasil, da svobodni narodi nimajo nobene namere razbiti Organizacije združenih narodov, do česar bi gotovo prišlo, če bi ZDA sprejela predlog Hruščeva, naj bi sed. generalnega tajnika zamenjal sovset, sestavljen iz zastopnika demokratskega, komunističnega in nevtralnega bloka držav. Zato bo delegacija ZDA vsak sovjetski predlog, ki bi šel za spremembo sed. stanja in za odstavitev Hammarskjolda, vetirala.

V ZDA je bil prejšnji teden na obisku predsednik pakistanske republike general Mohamed Ajub Kan. V govoru pred ameriškim drž. kongresom je ZDA pozival, naj se ne utrudijo pri dajanju pomoči zaostalim državam — med take spada tudi njegova. Ameriški narod je zagotavljal, da bo v primeru bodoče

razgovori Titovega zunanjega ministra in sovjetskih visokih državnih in partijskih funkcionarjev „potekali v prijateljskem vzdušju ter je prišlo do izmenjave misli o jugoslovansko-sovjetskih odnosih in tudi o glavnih mednarodnih vprašanjih.“

Obisk Titovega zunanjega ministra Popovića bo vrnil sovjetski zunanji minister Andrej Gromiko. Datum njegovega obiska Beogradu bodo sporočili naknadno.

V demokratskem svetu niso prezrili okolnosti, da je Titov zunanji minister Koča Popović odšel na obisk v Sovjetsko zvezo neposredno pred konferenco tkzv. nevtralcev, ki se bo začela 1. septembra v Beogradu. Gotovo je v Moskvi dobil vsa potrebna navodila, da bo ta konferenca potekala ter se tudi zaključila tako, da bo to koristilo svetovnemu komunizmu, ne pa demokratskim državam.

Svojo ofenzivo proti zaveznikom je Hruščev nadaljeval tudi s svojimi diplomati v Angliji, kjer jim je ukazal, naj potipljejo MacMillana, če bi ta hotel zopet igrati vlogo posrednika med ZDA in Moskvo, kakor je to storil v prejšnji berlinski krizi. MacMillan je na te poskuse odgovoril Hruščevu indirektno v britanskem parlamentu, kjer je izjavil, da te vloge ne bo igral, „ker je danes položaj popolnoma različen od taktatnega“. Anglija je namreč ugotovila, da je zaradi svoje dvoilne igre sedaj ostala skoro zastopljena sila, zlasti ker sta se z ZDA trdno povezali Zahodna Nemčija in Francija.

Za propagando je Hruščev porabil tudi Gagarina, ki ga je poslal v Anglijo na večdnevni obisk. Na letališču v Londonu ga sicer ni pričakoval Mac Millan, čeprav so si Angleži v svoji konservativnosti delali velike probleme, kdo naj ga pričaka, pozneje pa ga je kraljica Elizabeta II. pevabila na kosilo v dvor, kakor je pač gostila jugoslovanskega komunističnega diktatorja Tita.

vojne Pakistan v Aziji edina država, na katero se ZDA lahko stoodstotno zanese.

Na Kubi grade na treh mestih močna sovjetska oporišča za pošiljanje raketnih izstrelkov. Tako vedo povedati zaupna poročila, ki so prišla iz te dežele v svobodni svet.

Sovjeti v zadnjem času močno povečali svojo propagando v državah Latinske Amerike. Tja so poslali tudi posebno misijo „prijateljstva in kulturnega sodelovanja med ZSSR in Južno Ameriko. Vodi jo podpredsednik sovjetskega Društva za prijateljstvo in kulturno sodelovanje ZSSR z Latinsko Ameriko Mihail Geogadze. Razen tega so v Moskvi sklenili, da bodo v posameznih državah izvežbali še večje število propagandistov. Samo v Brazilu jih mislijo izšolatj 2000. Komunisti bi radi s povečano svojo propagando motili izvajanje ameriških načrtov za gospodarski in socialni dvig Lat. Amerike.

Državni tožilec v Turčiji zahteva smrtno kazen za več kot sto funkcionarjev prejšnje turške vlade dr. Menderesa, ki je bil v Turčiji kot predsednik tamošnje demokratske stranke na oblasti od leta 1950 do 1960. Smrtno kazen zahteva tudi zanj in za predsednika republike Dželala Bayerja, češ, da so kršili ustavna določila.

Poljski komunistični parlament je sprejel spremembe in dopolnila v zakonu glede vzgoje mladine. V njem je odpravil verski pouk v vseh državnih ustanovah.

Na sestanku predstavnikov držav zahodnega demokratskega obrambnega sistema v Parizu so vse članice tega bloka angleškemu delegatu sporočile svoje nezadovoljstvo nad velikimi spremembami, ki so jih prirejali v Londonu v čast sovjetskega astronavta Jurija Gagarina. Opozarjali so ga, da tak obisk končno le podpira imperialistične cilje sovjetskega sistema.

Grčija je postala članica skupnosti evropskih držav, ki so ustanovile Skupni evropski trg.

Ob 10-letnici

Gabrovškove smrti

Včeraj, 19. julija, je minilo 10 let, odkar je v amerškem mestu Milwaukee umrl župnik tamošnje slovenske fars sv. Janeza Krstnika Msgr Franc Gabrovšek. Njegova smrt je hude zadelo slovenske izseljence po vsem svetu. Kajti vsi so ga poznali po tem, kako odločno in junaško je branil čast slovenskih protikomunističnih beguncev pred navalom laži, ki so jih o njih širili po svetu Titovi komunistični propagandisti.

Kot duhovnik je Gabrovšek služboval na raznih farah po Sloveniji. Najbolj znan je bil kot kaplan v industrijskem kraju Jesenice. Leta 1923 je prišel v Ljubljano in postal tajnik Slovenske ljudske stranke. V tajništvu večinske slovenske politične organizacije so prišle potem do izraza vse njegove organizacijske sposobnosti. Na tem položaju je ostal do konca oktobra 1928, ko je postal načelstveni ravnatelj v Združeni zvezi. Med Živkovićevo diktaturo je bil član 14-torice, ki je podtalno vodila SLS, leta 1938 je pa bil izvoljen za poslanca za jogaški okraj. Nekaj dni pred nacističnim napadom na Jugoslavijo je po naročilu vodstva Slovenske ljudske stranke odšel v inozemstvo. Predno so zavezniki priznali Tita, je deloval v raznih gospodarskih odborih pri tedanji jugoslovanski vladi, ljudem v domovini je pa večkrat govoril tudi po londonskem radiu. Ko so Angleži zahtevali njegove govore v cenzuro, tega ni prenesel, ter je raje odšel v ZDA, kjer je začel razkrinkavati komunistično varanje svetovne javnosti. Pisal je članke za Ameriško domovino, napisal brošuro o Trstu, po letu 1945 pa se ves vrgel v obrambo slovenskih protikomunistov. S svojim delom je omogočil tudi ustanovitve dobredelne ustanove, ki je pomagala izvesti slovensko emigracijo. Po smrti slovenskega župnika Schifferrja v Milwaukee, je zaprosil za njegovo mesto in ga dobil. Tako se je preselil iz Clevelanda v Milwaukee, odkoder je pravtako nadaljeval delo za dobro slovensko stvar. 31. jan. 1951 se je moral podvreči operaciji. Zdravniki so ugotovili, da ima raka in so mu dali še nekaj mesecev življenja. Bog ga je 19. julija 1951 rešil silnega trpljenja, ki ga je rajni prenašal z vso vdanostjo v božjo voljo.

Tako se je končalo plemenito slovensko življenje, ki je vse gorelo za dobro slovensko stvar.

Slovenski naseljenci se zaslužnega, nesebičnega in do skrajnosti poštovnega in načelno premočnega in odločnega slovenskega moža spominjajo s hvaležnostjo v nadaljevanju njegovega dela za resnično in pravo svobodo slovenskega naroda.

Za slovensko stvar v svetu

E. A. Kovačič je nedavno objavil v Ameriški domovini članek „Naša najvažnejša kulturna akcija“. So to misli, ki so se mu porajale ob knjigi „The Slovenes of Carinthia“, ki je izšla nedavno izpod peresa dr. Barkerja, ameriškega vseučiliškega profesorja.

S tem člankom je Erik Kovačič načel pereč problem slovenstva: neznanja sveta svetovne javnosti s slovenskim vprašanjem, s položajem slovenskega naroda, z vsem, kar je v zvezi z njim, z njegovo narodno, kulturno in gospodarsko ter socialno rastjo. Ni tu mišljena propaganda, kot se je poslužujejo veliki narodi in med temi prednjačijo povsod sovjeti, — ki mečejo vsako leto milijonske zneske za propagando svojih ideologij. Slovenci smo skromni in nam za tako propagando ni. Nam je potrebno samo to, da bi nas svet poznal, da bi vedel, kaj smo in kje živimo in da bi nas ne zamenjal enkrat s Čehi, drugič s Slovaki.

Pisec članka je v svojem spisu navedel vse slovenske moze, za katere je vedel, da so kaj o Slovencih napisali ter pripomogli, da je svet zvedel o nas. Na prvem mestu omenja velikega slovenskega mecen Valvazorja in njegovo monumentalno delo „Čast vojvodine Kranjske“. V tujini je po njegovem „Trubar spoznal, da je tisk veselila, ki lahko Slovincem govori namesto govornice besede“. Zatem omenja misijonskega škofa Friderika Barago, ki „je celo med Indijanci pisal knjige za svoje ljubljene Slovence“.

V svetovnih jezikih je v preteklosti izšlo malo kaj napisanega o Slovencih. Kar pa je, so večkrat nezanesljivi in dostikrat tudi potvorjeni podatki. Navaja, da nas je „svet spoznaval in nas še spoznava iz nemških in italijanskih knjig ali pisanja ljudi, ki ne razumejo

KOROŠKA

ROŽANSKI KMEČKI DAN

Na veliko zborovanje slovenskih gospodarjev iz Roža, Gur in Zilje se je zbralo 11. maja v št. Janžu mnogo zavodnih Slovencev. V začetku zborovanja je predsednik osrednjega odbora Kmetijske gospodarske zveze Fric Kumer, pozdrvil zastopnike raznih slovenskih društev, ki so poslali svoje predstavnike na zborovanje in otvoril zborovanje.

Za uvod v zborovanje je šentjanski pevski zbor zapel med drugimi Premrlovo „Prijetli obrodile“ in Kernjakovo „O ti preburna ženska stvar“. Sledile so rajalne vaje članic absolutno gospodinskih šol in Gospodinske šole iz št. Jakoba ter tamburaški zbor.

Sledila sta dva govora, kot prvi je govoril svetnik okrajne kmetijske zbornice v Velikovecu Mirko Čerčej, ki se je dotaknil težav, ki tarejo v teh časih kmečki stan. Pozval je tudi vse, naj nikar ne pozabijo na svoj slovenski jezik in naj se čim bolj izobrazijo, da bodo kos nalogam, ki jih tudi od kmetov zahteva današnji čas.

Predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Valentin Inzko pa je očrtal položaj Slovencev na Koroškem in nakazal smer za borbo narodnih pravic. Izjavil je, da se Avstrija poslužuje dvojne mere pri reševanju manjšinskega vprašanja: Vse zahteva za Južne Tirolce, ničesar pa noče dati koroškim Slovincem in gradiščanskim Hrvatom. Omenil je vnebovpijoče krivice ob priliki ljudskega štetja, ko so števeni komisarji odrekli pravico do vpisa o znanju slovenskega jezika in celo grozili z izselitvijo. Poudaril je, da koroški Slovenci kot lojalni avstrijski državljani ne zahtevajo ničesar kar bi jim ne pripadalo in žele mir in zadovoljnost. To pa je v vsem odvisno od vlade, kajti to lahko postane za Avstrijo usodno, če ne bo pravočasno poskrbela za pravično rešitev perečih manjšinskih vprašanj.

Ob zaključku so se zapeli „Rožanski fantje“ pod vodstvom prof. dr. Feiniga. Po uspelemu zborovanju pa so še uprizorili „Lepo Vido“, ki je lepo uspela. Gledalci so navdušeno poskrali igralcem, ki so se res potrudili, da bi čim bolj odigrali svoje vloge.

Še en raj in pesem sta zaključila rožanski slovenski praznik, ki je bil manifestacija trdne volje koroških Slovencev, ki hočejo ostati zvesti Bogu in svojemu narodu.

Slavo od cerkvice na Brezi. Z graditvijo nove elektrarne pri Kasazah je na Dravi nastalo novo jezero. Konec maja so zaprli jez in voda je zalila velik del doline. Na binkoštni ponedeljek, tik pred zajezitvijo so se prebivalci doline, ki so se morali umakniti

moderne tehnike, poslovlj od stare cerkvice na Brezi. Cerkev na Brezi se prvič omenja že leta 1270 in je bila tam kar 700 let. Cerkvico bodo podrli, ker bi sicer štrlel zvonik iz vode, čeprav so nekateri izvedenci izjavili, da bi bila to zanimivost novega jezera.

Priznanje in zahvala

Prijatelj iz Bolivije nam piše: Šele v teh dneh sem mogel prebrati letošnji Zbornik; saj veste, da sem ga zelo pozno prejel, toda „mejor tarde que nunca“.

Izmed vseh razprav mi najbolj ugađa krasna razprava dr. Debeljaka o Prešernovi vernosti. Res, če bi mogel, bi mu najraje osebno čestital k tem njegovim glosam, s takim poznanjem in s tako ljubeznijo napisanim. Zlasti so mi všeč njegovi zaključki o Prešernovem „freigeistovstvu“, ki se tako točno in jasno razvidijo zlasti z ozirom na janzenistično mrzloto tiste dobe. Danes doma pač lahko govorijo in pisarijo, ker nihče ne sme osporavati vladni liniji in dvigniti svojega glasu. Toda upajmo, da bo še prišel čas, ko bomo mogli spregovoriti, ter pomesti z njihovo šaro v naši literarni zgodovini.

Leposlovnih prispevkov je letos malo, a so lepi; zlasti prisrčen je igriški nastop „Domovina — srečen kraj“, tudi „Spomini vmet“ je prijetno branje z lepim jezikom, ki ima zaduh po daljni preteklosti.

Hvaležni moramo biti urednikom tudi za tako zajeten dokumentarni del

Oltar s kipom sv. Urbana in nekaj starih dragocenosti bodo prenesli v povečano cerkev v Kasazah.

Poslednje sv. maše na Brezi se je udeležilo nad 1500 prebivalcev, tako da verjetno ni bilo pri cerkvi v vsej njeni zgodovini večje slovesnosti. Mašo je daroval kanonik Zechner, pridigo v obeh jezikih pa je imel šmihelski kaplan Kassl.

izza dvajsetih let; k tem razpravam moremo prišteti tudi izčrpen oris dr. Koroščevega lika in besede o dr. Rožmanu, vendar o našem vladiki pričakujemo za kakšno drugo obletnico pravo dokumentirano razpravo, če ne bi še izšel Zbornik o njem.

Tudi razprava o Benigarju ima svoj velik vzgojni pomen za našo mladino, ki se bori s težavami, pa nima vedno dovolj močne volje, ker ji mogoče manjkajo ideali in svetli vzori.

Med prispevki za izseljenjski letopis so — čeprav vsi zanimivi — vendar zame najboljše oni iz Koroške in Primorske; škoda, da ti zadnji niso bolj obsežni, saj bi zadostovalo pregledati časopise in revije, ki izhajajo na Primorskem. Po svoje prijeten je sestavek p. Ambrožiča: kako živahen in krasen psihološki prerez svojih ljudi nam podaja!!

Še in še bi mogel prelistavati in izražati svoja mnenja in dopadenja nad letošnjim Zbornikom, toda za zaključek bi samo še želel, da bi drugo leto bolj popravili tiskovne napake, kar seveda stane veliko potrpežljivosti, toda prihrani precej nervoze čitateljem.

J. Z. B.

DR. KACIN — 60-LETNIK

Ta življenjski jubilej je praznoval že ob koncu aprila t. l. Spominjali so se ga ne samo njegovi ožji prijatelji, ampak vsi slovenski javni delavci, ki se na Primorskem in Goriškem bore za pravo slovensko stvar in mu želeli še dolgo in srečno življenje. To mu želimo tudi mi pri Svobodni Sloveniji v Argentini.

Dr. Kacin je doma iz Idrije, realko je študiral v Gorici. Po končani univerzi se je vrnil v Gorico, kjer si je ustvaril tudi srečno družinsko življenje. Posvetil se je tudi javnemu delu. Med drugim je poučeval slovenščino na goriškem malem semenišču ter je tako mnoge bodoče slovenske duhovnike seznanil z bogastvom slov. jezika in njegove kulture. Fašisti so preganjali tudi njega. Pred njimi je moral oditi. Dobil je zatočišče na milanski katoliški univerzi kot knjižničar. Po padcu fašizma se je vrnil v Gorico in pomagal obnovljati slovensko šolstvo. Po koncu vojne

je isto delo nadaljeval pod zavezniško upravo. Sedaj vodi kot ravnatelj slovensko učiteljsko v Trstu. Udeležuje se tudi politično. Leta 1947 je bil n. pr. s pok. Kemperletom med ustanovitelji Slovenske demokratske zveze za Goriško ter v njej zastopa goriške katoličane. Leta 1956 je bil izvoljen v goriški mestni svet, pri majskih volitvah pa tudi kot edini Slovenec v goriški pokrajinski svet.

DVE ZANIMIVI KNJIGI

sta izšli v zadnjem času v izseljenstvu. Vetrinjska tragedija, katero je za 15. letnico izdal zgodovinski odsek pri glavnem odboru Zveze slovenskih protikomunističnih borcev in Pred vrati pekla, ki prikazuje tragično zgodbo slovenskega duhovnika v komunističnih zaporih v Sloveniji. Knjigo je spisal Branko Bohinc, izdalo pa jo je Baragovo semenišče.

O obeh knjigah bomo poročali.

izdal o Primorski v angleščini. O kulturnem življenju takratne dobe pa so vsaj nekateri poročali v revije (Berkopec v češke, prekmurski Slovincem pesnik Avgust Pavel v madžarske, Calvi v italijanske). Erjavcu se je posrežilo izdati prevod svoje knjige o Slovencih v češčini. Na splošno pa smo živeli v prepričanju, da so vsi o nas izredno dobro poučeni. Sanjali smo o zapadnih zaveznikih, pa jim nismo polijali niti knjig v zameno za velike knjižnice. Kljub velikemu številu izseljencev v Ameriki, nismo znali izkoristiti položaja, da bi nam izseljenci pomagali pri izdajanju knjig v angleščini.

Druga svetovna vojna nas je zato zajela nepripravljene. Položaja ni mogla na hitro rešiti londonska vlada, ki je izdala vsaj nekaj knjižic. V Ameriki nas je predstavil v reviji „America“ znani jezuit p. LaFarge in Zveza slovenskih župnij je izdala brošuro „Should Slovenia be sovietized?“ Na splošno pa nas je predstavljala Louis Adamič po svoje. Zato ni prav nič čudnega, ako so nas doletele nesreče. Prepričani smo namreč lahko, da nas svet ne bo upošteval, dokler ne bomo imeli večjega števila knjig o sebi. Ako teh ne bo, potem se bodo vrstile tragedije in porazi.

Kljub visoki kulturi in razvitemu življenju društev nismo v Ameriki dosegli niti tega, kar so dosegli Reto-Romani, ki žive v Švici in jih ni več kot Slovincem na Koroškem, da zbira njihove knjige in knjige o njih, ena ameriška knjižnica v celoti. Doselej nismo bili pripravljene žrtvovati denar za knjige o Slovencih, kljub temu, da smo v Ameriki veliko žrtvovali za dobredelnost, za cerkve in družabne prireditve. Vsekakor moramo našemu ljudstvu čestitati k dobredelnosti, toda kljub temu se moramo katoličani spomniti besed papeža Pija XI.: „Zastonj boste gradili cerkve in bolnišnice, ako ne boste imeli svojega tiska.“ Zgodilo se

je ravno Slovincem, da so imeli svoje cerkve, imeli narodne domove, sirotišnice in domove za onemogle, pa v njih danes ni slišati slovenske besede.

Na Koroškem se je pred kratkim vršilo ljudsko štetje. Kot je poročal „Naš tehnik-Kronika“ so nekateri popisovalci odklanjali zapisovati slovenščino kot običajni jezik, češ da so slovenščino umetno napravili Srbi leta 1918. Ob priliki protislovenskih demonstracij v Trstu se je „Katoliški glas“ pravilno vpraševal, čemu Italijani protestirajo proti slovenščini, ko pa nikdar niso protestirali proti nemščini in angleščini, ki sta tudi v svojem času bila uradna jezika v Trstu. Slovenščina po mnenju nekaterih nima nobenih pravic, ne po mnenju nekaterih manj vredna, nekateri celo mislijo, da jo je treba uničiti, ker ne poznajo zgodovine Slovincem in ne razvoja našega jezika.

Ob zaključku omenja naloge slovenske emigracije v tem pogledu te pravi, „da od nas pričakujejo v starem kraju, da bomo mi informirali svet o Slovencih. Samo s knjigami o Slovencih v svetovnih jezikih bomo predstavili Slovence kot enakovreden kulturni narod, ki živi sredi Evrope. Dokler tega ne bomo napravili, se bo vršila gonja proti Slovincem od vseh strani.“

To nalogo v svetu pa vrši med drugimi knjižna zbirka „Studia Slovenica“, ki je izdala že tretjo knjigo, o slovenskih vprašanjih v angleščini. Tretja je že omenjena Barkerjeva knjiga „The Slovenes of Carinthia“, ki stane 5 dolarjev, naroča se pa pri Studia Slovenica P. O. Box 4531, Washington 17, D. C. Za to knjigo pravi Kovačič, da „podaja zgodovino Slovincem na Koroškem v obliki, v kakršni še ni izšla nobena knjiga te vrste v nobenem jeziku“ in je „potrebna vsakomur, ki hoče svojemu amerškemu sosedu pokazati nekaj o Slovencih“ ter bo ostala „mejni študija o Koroški na splošno“.

ARGENTINA

V Argentini smo imeli v torek 18. julija zopet veliko stavko. Bila je skoro popolna. Proglasila jo je Glavna delavska konfederacija, ki jo imajo v rokah bivši peronisti, da bi z njo izsilili zadovoljitev svojih zahtev, med drugim glede izpusta na svobodo nekaterih sindikalistov. Ti so še vedno v zaporu, toda ne zaradi udeleževanja v sindikatih, ampak zaradi prestopkov, zaradi katerih je bilo proglašeno obsedno stanje v državi ter odrejeno izvajanje vojaškega načrta Conintes. Prav tako je bil namen stavke izsilitev čim ugodnejše obnove delavskih konvencijev.

Listi so stavko obsodili. Vodilni list „La Prensa“ je med drugim zapisal, da taka „pot lahko privede do obžalovanja vrednih skrajnosti“. Argentinsko združenje proti komunizmu jo je tudi ostro obsodilo. Oblasti je opozorilo na nujnost, da uporabo sile, ki se je poslužuje Glavna konfederacija za delo za dosego predvidenih ciljev, še predno je izkoristila vsa ostala razpoložljiva sredstva, zavrne z vsemi zakonitimi sredstvi.

Stavka je narodnemu gospodarstvu povzročila ogromno škodo in to prav v času, ko si oblasti prizadevajo, da bi ga zopet spravili na pravo pot, ustalili cene in zvišali življenjsko stopnjo narodu ter zmanjšali strahotni primanjkljaj v državnem proračunu.

Po sporazumu med vlado in Vatikanom je Argentina dobila 3 nove škofe. Za škofa v Rosariu je imenovan generalni vikar buenosaireske nadškofije msgr. dr. Guillermo Bolatti, v Santiagu del Estero msgr. dr. Manuel Tato, naslovni škof aulonski in župnik župnije La Merced v Bs. Airesu, v San Luisu pa msgr. dr. Carlos Maria Cafferata, dosed. pom. škof v Rosariu.

V Argentini nastopa z velikim uspehom ameriški vseučiliški pevski zbor iz mesta Yale. V Buenos Airesu je med drugim imel velik koncert prejšnje sobote v gledališču Colón. Prav te dni so pa argentinski listi prinesli izjavo ameriškega republikanskega senatorja Prescotta Busha, ki je ostro nastopil proti temu, da se dostikrat dogaja, da v inozemstvo odhajajo iz Združenih ameriških držav razne „umetniške skupine sumljive vrednosti“ ter v inozemstvu nastopajo s plehkimi deli, ki ne delajo časti ZDA. Kritiki republikanskega senatorja se je pridružil tudi demokratski senator Lausche, ki je zatrjeval, da se ponekod prikazujejo najslabši ameriški filmi in najslabše ameriške stvari, tako, da je naravnost sramota za državo. V inozemstvo naj bi odhajale samo res kvalitetne umetniške skupine, da bodo dostojno predstavljale državo.

Med umetniške skupine, kakor jih misli ta izjava am. senatorja, brez dvoma spada omenjeni vseučiliški pevski zbor iz mesta Yale. Argentinski glasbeni kritiki so o njegovih nastopih polni priznanja.

Argentinska vlada je zaprosila državni kongres za podaljšanje roka za predložitev novega državnega proračuna v obdobjev obema zbornicama. Predložiti bi ga morala že do 15. julija, sedaj bo pa to storila do 31. avgusta.

Proračunske postavke za argentinsko vojsko dosegaajo v novem proračunu višino 15 milijard pesov. Od lanskih so višje za dve milijardi. To je povedal drž. tajnik za vojsko gen. Fraga.

Na povabilo angl. poslanske in senatne zbornice je odšla na obisk v Anglijo skupina argentinskih poslancev in senatorjev.

Argentinske oblasti so zanikale poročila, ki so bila objavljena v nekaterih listih, češ, da so na velikem posestvu „La Noria“ v mestu Coronel Pringles v prov. Buenos Aires, odkrili šolo za komunistične gverilce ter da so na istem mestu zaplenili 100 strojnih pušk, veliko količino streliva ter aretirali neko osebo „jugoslovanske narodnosti“.

V Buenos Airesu bo dne 21. t. m. začela oddajati televizijski program nova televizijska ostanja L 584 TV Canal 11 — Teleonce. Postaja je jezuit-ska in bo gotovo pripomogla, da se bo moral program tudi ostalih televizijskih postaj kvalitetno dvigniti.

V središču Buenos Airesa bodo na prostoru 4.000 kv. metrov postavili palačo Amerik, ki bo najvišja stavba v vsej Južni in Srednji Ameriki. V njej bodo imela prostore veleposlaništva vseh ameriških držav, dalje bodo v njej dvotane za prireditve, razstave, kina, restavracije, kavarne itd.

Vlada je izdala odredbo, pe kateri je prepovedano nastavljanje novih moči v državni upravi do konca proračunskega leta.

V provinci Rio Negro v Argentini se bo naselilo več belgijskih družin iz belgijskega Konga. V tej provinci uspeva sadjereja pa tudi hmeljstvo se je v zadnjih letih začelo dobro razvijati.

Novice iz Slovenije

Ljubljanska univerza ima v letošnjem letnem semestru skoro 8.000 slušateljev. Točno 7839. Največ slušateljev je na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo in sicer 1887, za njo si pa sledi: filozofija s 1015 slušatelji, pravna s 891, elektro 890, strojna 833, fakulteta za splošno medicino in stomatologijo 746, fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodézijo 726, ekonomska 630 ter fakulteta za agronomijo, gozdarstvo, veterinar in biologijo 665 slušateljev.

V Velenju je bil ustanovni občni zbor Pogodbene skupnosti za vplinjavanje velenjskega lignita, t. j. investitorjev kapitala v zadevno podjetje ter predstavnikov raznih industrijskih podjetij v Sloveniji, ki bodo za svoje industrijske obrate uporabljala plin iz nove velenjske veleplinarne.

Postojnska jama je imela v letu 1960 275.000 obiskovalcev. Od tega jih je bilo 38,5% inozemcev, se pravi, da je lani bilo v Postojni prvič nad sto tisoč inozemskih turistov, ki so si prišli ogledat biser slovenskega podzemnega sveta iz 80 držav na svetu. Turizem v Postojni bi se pa še bolj razvil, če bi imeli za izletnike na razpolago primerne gostinske obrate in hotele.

„Ob sedmih pod Trančo“ je novo dramsko delo Borisa Grabnarja. Uprizorilo ga je Mestno gledališče v Ljubljani.

Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani ima tudi tekstilni oddelek, ki so ga kot prvega v Jugoslaviji ustanovili leta 1956. Letos so na njem dokončali študije prvi štiri tekstilni inženjerji. Ob tej priliki je bila na fakulteti slavnost, na kateri je dekan fakultete ing. Avgust Gogala poudarjal pomen tekstilnega oddelka na ljubljanski univerzi za razvoj tekstilne industrije v Sloveniji in ostalih republikah.

V Ljubljani je nedavna ponovna uprizoritev Bellinijeve opere „Norme“ dosegla znova velik uspeh. Obe slovenski Normi „Gerlovičeva in Hoelzlova sta rešili težko nalogo zelo uspešno. Hilda Hoelzlova se je odlikovala zlasti s prodornostjo in gibčnostjo svojega glasu, s sijajnimi višinami in dramatično silo, Vanda Gerlovičeva pa — sicer manj okretna v koloraturah — z vso rakošno lepoto in milino svojega petja in s toplo čustvenostjo“ je o nji zapisal Uroš Prevoršek.

Zvezni izvršni svet je izdal uredbu o zneskih zajamčenih osebnih dohodkov in minimalnem dohodku delavcev gospodarskih organizacij. Višina zajamčenega osebnega dohodka se določa po štirih skupinah, v katere so po dejavnosti razvrščene gospodarske organizacije. V prvi skupini znašajo zajamčeni dohodki bruto 14.300 (69 din na uro), v drugi 16.000 (79 na uro), v tretji 17.500 (84 na uro) in v četrti 19.000 (91 na uro).

Na letošnjih šestih jugoslovanskih gledaliških igrah v Novem Sadu je so-

ODŠKODNINA PREGANJANIM

V Svob. Sloveniji št. 11 z dne 16. marca t. l. smo objavili informativno poročilo dr. Otmarja Pirkmajerja o povračilu odškodnine osebam, ki so bile preganjane od nemškega nacional-socialističnega režima.

Dodatno k temu poročilu sporočamo vsem tistim, ki so bili preganjani radi svoje narodnosti, da dobe tiskovine za prijavo odškodnine pri „Servicio Social Internacional“, Paseo Colón 255. Uradne ure od 9 do 13.

EMILIJAN CEVC:

V R C

(Iz zbirke „Preproste stvari“)

Najprej je bil v čebelnjaku, ki stoji sredi vrta, kjer rasteta dva jasmnova grma. Stal je med dišečimi panji in zelate satnike po prisanjali obenj. Kapljice medu so se bleščale na njih kakor baker. Priljubljen je godrnjanju čebel, prvim šumom mladice ter strmel v njih kroženje po satovju. Pajki so spredli ob njem lepo srebrnkasto mrežo. Vsi domači so pozabili na ta vrč. Prah se je v tankih plasteh ulegal na njegovo okrogolino.

Toda še prej — kdo ve — kako dolgo je že tega? — so spravljali vanj sladke maline in borovnice, ki so jih bili otroci nabrali v gozdu. Zato še danes diši po gozdnih sadovih, po vosku in medu.

Toda jaz sem ga našel v čebelnjaku. Zdel se mi je kakor majhen zaklad. — Tako se včasih razveselimo prav neznanke stvari: rože, ki jo nenadoma najdemo, zavržene slike na podstrešju ali lesketajočega se kamenčaka na rečnem prostu. Dvignil sem vrč z obema rokama kakor monštranco ter ga nesel čez travnik k studencu in nizm si ga

delovalo 10 gledališč z 11 predstavami. Slovensko narodno gledališče iz Ljubljane z Antigono od Dominika Smoleta, Mestno gledališče v Ljubljani z igro „Včeraj popoldne“ Mira Štefanca ter Slovensko gledališče iz Trsta z dramo „Manevri“ od Jožeta Javorška.

Pri Cankarjevi založbi v Ljubljani so izšle v miniaturi obliki izbrane pesmi Simona Gregorčiča. Za tisk jih je pripravil dr. France Koblar.

Pohorska vzpenjača je ob lepih nedeljah v polnem obratu. Ob takih dnevih prepelje v obe smeri nad 2000 izletnikov.

Na zadnjem občnem zboru Planinskega društva Maribor, ki šteje 3.500 članov, so ugotovili, da so ena najbolj razširjenih oblik „planinske dejavnosti skupinski izleti kolektivov raznih industrijskih obratov v Mariboru.

Umrlji so. V Ljubljani: Helena Rađičnik, roj. Pajer, Kata Cvitkovič, roj. Stojanovič, Franc Brear, čevlj. pom. v p., Ivan Vuga, šolski upravitelj v p., Pavla Vanič, roj. Zirer, Marija Pajnič, roj. Boltežar, Alfonz Rakušček, apel. sodnik v p., Anton Kadunc, šolski upravitelj v p., Ivana Tratnik, roj. Goli, vdova, Anton Gaberšek, žel. upok., Matija Obrol, rudn. paznik v p., Kloti Likar, roj. Kadunc, učit. v p., Marija Majer, roj. Jenko, Berta Uršič, roj. Weibl, Lucija Doljak, roj. Sedevec in Ivan Starčević, strojnik pivovarne v Laškem, Martina Mraz, v Slivnici pri Celju, Anton Lokar, gen. v p. v Zagrebu, Ivan Marinko, pos. v Logatcu, Ivan Prodnik, žel. v p. v Velenju, Joško Stegenšek, poštni upravitelj v p. v Mariboru, Edvard Dolenc, biv. trgovec v Kranju, Mina Senčar, roj. Lubec, vdova po odvetniku v Ptuj, Jože Zwitter, upok. v Celju, Albina Potokar, roj. Arh, strok. učit. v p. v Kostanjevici pri Krki,

SLOVENC I V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Č. g. Vinko Zaletel v Argentini

Včeraj v sredo, 20. t. m. je dopotoval v Argentino slovenski dušni pastir med koroškimi Slovenci č. g. Vinko Zaletel. Potem, ko je bil na obisku pri Slovencih v ZDA in Kanadi, prepotoval tudi Sveto deželo in Egipt, se je odločil ter prišel na obisk tudi k Slovincem v Argentini. Ob prihodu ga toplo pozdravljamo in mu želimo zadovoljno in srečno bivanje med nami.

Č. g. Zaletel bo v Argentini proslavil tudi svojo srebrno mašo in sicer pri svojem sorodniku č. g. Albinu Avguštinu, župniku v Boulogne v nedeljo, dne 23. julija ob 11 v cerkvi Santa Rita. Srebrnomašniku bo govoril direktor slov. dušnih pastirjev v Argentini g. Anton Orehar.

K srebrni maši g. Zaletela vabljeni vsi rojaki, zlasti pa fantje in dekleta v narodnih nošah.

Dohod: Iz Retira vlak FNG Belgrano do postaje Boulogne, nato kolektiv št. 8 do cerkve; Costera Criolla izstopiti na Panamericani, nato pa dve kvadri na levo. Iz San Isidro kol. 230. Izstopiti istotam.

Gledališki večer SKA

Šesti kulturni večer je v soboto dne 15. julija imel v izvedbi Gledališki odsek. V režiji g. Nikolaja Jeločnika je odsek predvajal dramo francoskega vodilnega filozofa eksistencializma, delo „Zaprta vrata“ Jeana Paula Sartra.

Slavje Msgr. Janeza Hladnika

V nedeljo, 16. junija, se je pri slovenskih šolskih sestrah na Paternalu zbralo okrog 300 slovenskih rojakov (staronaseljencev), ki so prišli v Argentino še pred drugo svetovno vojno. Zbrali so se, da čestitajo svojemu dolgoletnemu dušnemu pastirju g. župniku Janezu Hladniku, ki ga je sveta stolica pred kratkim imenovala za monsignora.

Najprej so bile v prijazni kapelici pete litanije Matere božje. Imel jih je g. msgr. Hladnik, na harmoniji pa je igral dolgoletni organist g. Jakše. Vsi pa so odpevali. Zatem so se zbrali k pogrnenim mizam v veliki učilnici in po dvorišču. K besedi se je najprej oglašil g. Stanislav Baretto, ki je tudi vodil vso prireditev. G. monsignoru je iskreno čestital in se mu zahvalil za vse delo, ki ga je vršil med rojaki. Za njim so govorili: v imenu g. dir. Antona Oreharja, ki se je mudil po dušnopastirskih opravkih v mestu Rosario g. dr. Al. Stare, g. arhitekt Sulčić, g. Jakše in g. Anton Podlogar.

G. A. Podlogar je svoj govor začel z ugotovitvijo, da pogled na obraze navzočih vzbuja spomin na dobo slovenskega Paternala, kot smo imenovali ta kraj pred 30 leti, ko je bil Paternal zibelka slovenskega družabnega, kulturnega in verskega življenja, na dobo, ko je tragično preminuli g. Kastelic začel s slovensko službo božjo ter jo pozneje nadaljeval kaplan g. Janez, sedanji Monsignor Hladnik. Nava-

Stanka Letonja v Bistri pri Verdu, Uršula Kališnik, roj. Koren, pos. v Trziču, Ivana Ambrož, roj. Krušič v Dev. Mariji v Polju, Ferenc Perko, poštni inšpektor v p. v Poljani nad škofjo Loko, Oto Vozlič v Celju, Katarina Musga, roj. Končina v Litiji, Jožefa Kac, pos. v št. Lovrencu pri Preboldu in Jože Kveder, pos. v Prevojah.

Naši Prekmurci

Vsako leto v zimskem času pripravijo naši prekmurški rojaki okusne kolone na prekmurski način. Tudi letos so to storili. Društvo Prekmurcev v Villa Obrera v Lanusu jih je imelo 18. junija v svojem domu, društvo v Bernalu pa 16. julija v svojem domu. Na obeh prireditvah so se zbrali prekmurški Slovenci in tudi rojaki iz ostalih slovenskih pokrajin v velikem številu. K dobremu razpoloženju je poleg dobro pripravljenih kolon in „bujte“ repe pripomogla tudi domača prekmurška godba licitacije, itd. Naši prekmurški rojaki zaslužijo vse priznanje za skrb za ohranitev domačih običajev in povezanosti med seboj.

SAN MARTIN

Spominška proslava za pokojnega svetnika Karla Škulja ob triletnici njegove smrti bo v soboto, 22. julija ob 17 v prostorih Slovenskega doma v San Martinu. V nedeljo, 23. julija, se bo v farni cerkvi darovala sv. maša zadušnica za pok. svetnika, nato pa bomo obiskali njegov grob na sanmartinskem pokopališču.

Tretji prosvetni sestanek je bil v Slovenskem domu preteklo nedeljo dopoldne ob 10. Predsednik Slovenskega planinskega društva Robert Petriček je ob številnih in lepih sklopičnih slikah razkazal navzočim lepote argentinske zemlje. Za mnoge so bile slike in živahni predavateljevi opisi pravo odkritje. Videli so, da ima Argentina poleg pamppe tudi izredno lepe gorske predele, ki ne zaostajajo za alpskimi. V imenu odbora Slov. doma se je predavatelju zahvalil kulturni referent doma g. prof. Zupan.

Koline so v tem zimskem času povsod na sporedu. Imeli so jih v San Justu in v Lanusu. Tudi San Martin je hotel imeti svoje. Zato je odbor Slov. doma kupil tolstega prešiča in pripravil za v soboto zvečer okusne kolone z do-

jal je, da je bilo njegovo delo v deželi morda najtežje, kar jih je imel kak slovenski dušni pastir, to pa zaradi tedanjega političnega in vojnega viharja, kar je vse vplivalo tudi na slovensko naselbino. Toda g. Janez je znal svojo dušnopastirsko ladjo tako spretno voditi, da jo je brez večjih poškodb pripeljal v varen pristan.

Končno poudarja, da takih mož, kot je Janez Hladnik, človeštvo vedno potrebuje, zlasti pa slovenska naselbina, ki ne ceni človeka le po obleki, geslih ali političnih frazah, pač pa po njegovi dobroti in ljubezni do bližnjega, sorjakov in soljudi. In to je vedno v polni meri izkazoval slovenski naselbini v Argentini.

S prirčno zahvalo za vse to njegovo delo je zaključil svoj pozdravni govor. Za Podlogarjem je spregovoril tople besede v pozdrav Msgr. Hladniku v imenu mladine g. Albert Gregorič ml., ki je bil prvi Hladnikov krščenec v Argentini. Prirčne so bile besede tudi ge. Magde Sosič, katero je Msgr. Hladnik kot zadnjo poročil. Govoril je še g. Lukat. Po lepi deklamaciji se je Msgr. Janez Hladnik zahvalil za voščila.

Ob slovenski pesmi se je približala noč. Rojaki so se razšli na svoje domove z željo, da se bodo ob prvi priložnosti znova zbrali.

Vso prireditev so z veliko ljubeznijo pripravile ga. Vida Kjuder de Bottini, gđ. Vida Čebren, gđ. Marica Koradin in gđ. Angelca Lakner.

Marsikdo ne ve, da je družba PROMET S.R.L. (Brata Kristof) doslej izposlovala predvsem slovenskim rojakom v Argentini že več milijonov pesov obresti. Tega dejstva sicer res ni potrebno obošati na veliki zvon, toda če pomislimo, za koliko milijonov pesov bi poleg tega slovenska skupnost v Argentini bila lahko še bolj bogata, pa takih stvari ne smemo zamažati.

Tisti denar, ki ga kljub vsem opozorilom marsikateri rojak še vedno hrani doma, bi mu v tem času lahko prinesel prenekateri tisočak v obrestih, argentinskemu gospodarstvu pa bi pomagal — deloma vsaj — k večjemu razmahu. Saj vsak bankovec, ki ga po nepotrebnem hraniš doma predstavlja del tovarne, ki ne obratuje, del stroja, ki stoji, del hiše, ki se ne more zgraditi ali del ceste, ki jo je še treba tlakovati. Živimo pa v okolju, kjer ljudje na splošno preveč trošijo in premalo hranijo, zato imajo prihranki — v obliki obresti — tako visoko ceno.

Zato se tudi Ti, dragi rojak, čimprej odloči in ne hrani nesmiselno denarja doma. Če si pa v zadregi, kako in kje bi ga naložil, se pa posveti pri PROMET-U. Tak posvet bo Tebi samo v korist.

PROMET SRL, 25 de Mayo 533-3, Buenos Aires, TE. 81-6435 in 37-7712.

mačim kislim zeljem. Sanmartinčani in rojaki iz drugih slovenskih naselij so se v lepem številu udeležili prijetne in živahne prireditve in so ob tej priložnosti toplo čestitali predsedniku Slov. doma g. Leopoldu Novaku k njegovi 40-letnici rojstva.

po stezi prihajata še dve deklici z vrč. Prav tam daleč je mesto z rumenimi hišami in po hribu navzgor čudna, smrekam podobna drevesa.

Toda najlepša je žena, ki daje možu piti.

Prav tako je pred davnimi leti storila njena sorodnica, mati tega moža, ko se ji je približal služabnik ter jo zaprosil: „Daj mi piti!“ Nenadoma začetim veliko skrivnost in poslanstvo tega vrča, ki družji moža in ženo sredi črede ovac. In vemi, da bo mož tedaj, ko bo žena odmaknila vrč od njegovih ustnic, pritisnil svoje ustnice na živi vrč njenih ust ter odslej služil dvakrat po sedem let, da bo dobil lepo ženo, ki ga je napojila.

Resnično, stvarj družijo ljudi. Rad bi imel oči svetnika ali otroka, da bi v sleherni izmed teh dobrih, spokojnih stvari videl rob Gospodovega plašča, ki zabrisuje prepade med ljudmi. Z denico objemam vrč kakor živo, radodarno bitje. Miren je kakor zvezda severnica. V objemu svoje roke čuti njegovo nabreklost kakor bok žene. Zdi se mi, da diha.

Veliko ugodje me navdaja. Igra življenja se mi zdi lepa. Bojim se trenutka, ko bom spet dvignil vrč k ustnicam.

Vsak teden ena

MOJE NADE

Simon Gregorič

Pomlad srčno zaželena,
kje je tvoj obetan cvet?
Kam, o kam ste se iztekle,
nade mladih let?

Upal sem, oh, dolgo upal,
nada, zdaj le zgini, le:
več slepilnih žarkov tvojih
nečem piti, ne!

Pomlad kmalu, kmalu mine,
cvetke pa še ne cvetó;
pomlad ni cvetic rodila,
mar jih zima bo?

Pomlad živo zaželena,
kje je tvoj cvetje, kje?
Rano, nade dobe mlade,
zginile ste vé.



Prvi hladilnik s slovenskim imenom sestavljen iz najboljšega materiala. Opremljen z „Garef“ motorjem. Moderna oblika. Dvojna garancija. Ugodne cene in dolgoročno odplačevanje.

Oglej in nabavi si ga pri

PAVLETU NOVAKU
Cerrito 2245 Lomas del Mirador
SEME-BIDOVEC
Avda. de Mayo 2416, Ramos Mejia

Marsikdo ne ve, da je družba PROMET S.R.L. (Brata Kristof) doslej izposlovala predvsem slovenskim rojakom v Argentini že več milijonov pesov obresti. Tega dejstva sicer res ni potrebno obošati na veliki zvon, toda če pomislimo, za koliko milijonov pesov bi poleg tega slovenska skupnost v Argentini bila lahko še bolj bogata, pa takih stvari ne smemo zamažati.

Tisti denar, ki ga kljub vsem opozorilom marsikateri rojak še vedno hrani doma, bi mu v tem času lahko prinesel prenekateri tisočak v obrestih, argentinskemu gospodarstvu pa bi pomagal — deloma vsaj — k večjemu razmahu. Saj vsak bankovec, ki ga po nepotrebnem hraniš doma predstavlja del tovarne, ki ne obratuje, del stroja, ki stoji, del hiše, ki se ne more zgraditi ali del ceste, ki jo je še treba tlakovati. Živimo pa v okolju, kjer ljudje na splošno preveč trošijo in premalo hranijo, zato imajo prihranki — v obliki obresti — tako visoko ceno.

Zato se tudi Ti, dragi rojak, čimprej odloči in ne hrani nesmiselno denarja doma. Če si pa v zadregi, kako in kje bi ga naložil, se pa posveti pri PROMET-U. Tak posvet bo Tebi samo v korist.

PROMET SRL, 25 de Mayo 533-3, Buenos Aires, TE. 81-6435 in 37-7712.

mačim kislim zeljem. Sanmartinčani in rojaki iz drugih slovenskih naselij so se v lepem številu udeležili prijetne in živahne prireditve in so ob tej priložnosti toplo čestitali predsedniku Slov. doma g. Leopoldu Novaku k njegovi 40-letnici rojstva.

po stezi prihajata še dve deklici z vrč. Prav tam daleč je mesto z rumenimi hišami in po hribu navzgor čudna, smrekam podobna drevesa.

Toda najlepša je žena, ki daje možu piti.

Prav tako je pred davnimi leti storila njena sorodnica, mati tega moža, ko se ji je približal služabnik ter jo zaprosil: „Daj mi piti!“ Nenadoma začetim veliko skrivnost in poslanstvo tega vrča, ki družji moža in ženo sredi črede ovac. In vemi, da bo mož tedaj, ko bo žena odmaknila vrč od njegovih ustnic, pritisnil svoje ustnice na živi vrč njenih ust ter odslej služil dvakrat po sedem let, da bo dobil lepo ženo, ki ga je napojila.

Resnično, stvarj družijo ljudi. Rad bi imel oči svetnika ali otroka, da bi v sleherni izmed teh dobrih, spokojnih stvari videl rob Gospodovega plašča, ki zabrisuje prepade med ljudmi. Z denico objemam vrč kakor živo, radodarno bitje. Miren je kakor zvezda severnica. V objemu svoje roke čuti njegovo nabreklost kakor bok žene. Zdi se mi, da diha.

Veliko ugodje me navdaja. Igra življenja se mi zdi lepa. Bojim se trenutka, ko bom spet dvignil vrč k ustnicam.

SLOVENCİ PO SVETU

ZDA

Shelton, 30. junija 1961. Spoštovani gospod urednik! Čas hitro beži. Tako je tudi naročnina za pol leta potekla. Danes sem vam nakazal preko Lige še za ostalega pol leta.

Sv. Slovenijo dobivam redno. Včasih že v soboto, najkasneje pa v ponedeljek. Komaj čakam, da zvem razne novice iz Argentine, na katero še nisem pozabil.

Imate že svojo tiskarno, kar je znamenje velikega napredka. Vedno je mnogo kulturnih prireditelj, posebno slovenska skupina Lanus dobro napreduje.

Zadnje čase sem čital v Vašem časopisu življenjski prijatelj Arnška ob priliki njegove 70-letnice. Častitam mu, da bi bil še nadalje čil in zdrav in da bi 70 let ne čutil preveč, kakor sam pravi. Enako čestitam gosp. Jonketu ob priliki njegove 60-letnice. On je še mlad v primeri z nami starimi. Zelo mi je bil všeč dopis mojega prijatelja M. L. iz Ezeize. Le škoda, da so tam tako ubogi. Morda jih bo pa le sreča doletela, da bodo prišli do kakšnega milijončka. So še mladi in milijoni na papirju. Le težko jih bo izterjati.

Izenačila me je tudi novica, da je odšel iz Ezeize rojak Jože Znidaršič k svojim sorodnikom v Cleveland. Gosp. Kuhelj je izgubil dobrega soseda. Škoda, da smo mi tu preveč oddaljeni.

Okoli 800 km. Če bi bil bližje, bi ga lahko obiskali.

Želim mu, da bi mu bila sreča mila v novi državi.

Tu pri nas smo imeli hudo zimo. 3 mesece je sneg pokrival mater zemljo. Spomlad je bila tudi slaba. Mraz, dež. Tako se je zakasnila pomlad najmanj za tri tedne. V mesecu juliju pričakujemo vroče dneve, zato je na razpolago morska obala za ljubitelje vode in sonca.

Drugo nedeljo v maju smo obhajali materin dan in tretjo nedeljo v juniju očetov dan. Gosp. župnik dr. Farkaš je imel ob teh prilikah lepe pridige. Kakor za materin tako tudi za očetov dan je mnogo vernikov prešlo sv. obhajilo. G. župnik se je zahvalil in bil vesel, da smo tako počastili oba dneva.

Čitatelje Svobodne Slovenije prosim za podatke o Andreju Čopiču doma iz Zagorja na Notranjskem. V Argentino je prišel leta 1948. Ko sem bil še v Argentini, ga nisem mogel dobiti. Če bere slovenske liste in časopise, ga ne bo težko dobiti. Če pa ni nanje naročen in je v kaki džungli, potem seveda ni pomoči. Če bi kdo o njem slučajno vedel kake podatke, naj jih pošlje kar na Svob. Slovenijo. Od tam mi jih bodo že poslali.

Pozdravljam vse prijatelje, znance in bralce Sv. Slovenije.

Frank Žele.

PO ŠPORTNEM SVETU

Nogometne tekme v Slovenski vasi

V nedeljo, dne 9. julija 1961, so se zbrali v Lanusu vsi odseki Slovenske fantovske zveze v Bs. As. z namenom, da se bolj tesno povežejo med seboj, bolje spoznajo in povečajo prijateljstvo. Moštva fantovskih odsekov so nastopila v nogometu.

Tekme so obetale biti zelo privlačne in napete, posebno je vplivala zmaga odseka Morón, ki je premagal San Martin v preteklem mesecu. Odsek Lanus se je močno pripravil in mobiliziral vse veteranske moči, ki so bile na razpolago.

Z enourno zamudo so se pričele tekme po 30 in 30 minut in sicer med moštvo iz Lanusa in Morona, ki sta bila takole sestavljena:

SFZ LANUS: Berčič D., Strah T., Barle T., Črnak J., Haller C., Barle J., Berčič M., Goljevšek M., Šmalc L., Urbanija S. in Goljevšek A.

SFZ MORON: Mežnar T., Tušek J., Petkovšek G., Martinčič J., Avguštinčič T., Selan T., Tomazin F., Savelli J., Majhen I., Babnik S. in Žakelj J.

Lanuški goli: Barle T., Šmalc L., Goljevšek M., Urbanija S. in Berčič M.; moronski gol: Majhen Ivo.

Pri moronskem moštvo se je opazilo, da niso nastopali vsi titularni igralci. Lanuško moštvo je že od začetka pritiskalo in vse je kazalo, da bo za Lanus igra zelo lahka. Vendar se je Morón dobro branil in nevarno protinapadal, a dobra lanuška obramba je odvrnila napade. Že kmalu po začetku se je poškoval eden od najboljših Morončanov Avguštinčič T. s presekanimi ustnicami. Po tem je Morón precej popustil in prvi polčas je končal 2:0 za Lanus. V drugem polčasu je Morón preuredil obrambo in napad, vendar ni mogel izenačiti, nasprotno pa je lanuški napad dobro napadal, posebno Berčič M., Šmalc in Goljevšek M. in tako igro pravično dobil 5:1.

Druga igra: SFZ Morón : SFZ San Martin. Rezultat 3:2 za San Martin.

SFZ Moron: isto moštvo kot z Lanusom.

SFZ SAN MARTIN: Matičič T., Terčič N., Petkovšek L., Jesenovc M., Mašič, Petkovšek M., Boltežar J., Mišič

E., Berčič J., Kodrič R., in Boltežar M.

Moronski goli: Majhen Ivo in Tomazin Franc; sanmartinski goli: enajstmetrovki Mišič E., Mašič in Berčič J.

Čeprav se je pri moronskem moštvo poznala utrujenost od prve tekme, je napad močno in koordinirano napadal, in tako tudi kmalu vodil 2:0. Pri tej tekmi je sodnik očividno slabo sodil in tako je spregledal "foul" enajstmetrovko v sanmartinsko korist, ki je kmalu potem krivično nadomestil z enajstmetrovko, ki ni bila. Prvi polčas je končal 2:1 za Morón. V drugem polčasu se je bolj poznala utrujenost Morončanov in tako tudi San Martin prevladoval in izenačil številke. Po izenačenju je bila močna ofenzivna in defenzivna borba, in blizu konca je sodnik pokazal neodločnost in odobril gol, žoga pa ni prekorajčila vratarje črte. Po tem голу je Morončanov očividno padla morala in kmalu potem se je zaključila tekma.

Sledila je odločilna tekma za pokal med San Martinom in Lanusom. Moštvi sta bili takole sestavljeni.

SFZ SAN MARTIN: Mežnar T., Mišič E., Petkovšek L., Matičič T., Boltežar J., Terčič N., Zigart F., Berčič J., (Petkovšek M.), Mašič, Kodrič R. in Boltežar Marjan.

SFZ LANUS: Berčič D., Strah T., Barle T., Črnak J., Haller C., Barle J., Jan C., Goljevšek M., Šmalc L., Gerkman F. in Goljevšek A.

Sodnika: Prvi polčas: Hrvat, drugi polčas Tušek J.

Oba sanmartinska gola Boltežar M. Zaradi odsotnosti Berčiča M. in Urbanije S. se je zmanjšala napadalna moč Lanuščanov. Po drugi strani pa je igral za San Martin odlični vratar Tone Mežnar in branil narejene gole. Sanmartinsko moštvo je bolje igralo kot prvo tekmo z Moronom. San Martin je izgubil lepo priliko za povečanje razlike, ko je lanuški vratar Berčič branil enajstmetrovko. Tako je bilo mogoče, da je San Martin nepričakovano premagal lanuško moštvo z 2:0.

Po končani tekmi so vsa tri meštva prijateljsko posredala okrog mize in se poslužila dobro pripravljene asada, čenrav že malo pozno.

GOSPODARSKO ŽIVLJENJE

ZSSR ni prva

Hruščev je nedavno javno priznal, da ZSSR ni v gospodarstvu na prvem mestu na svetu. Izjavil je, da so pred njo ZDA, popraviti pa je moral to neprijetno ugotovitev iz napovedjo, da jih bo ZSSR leta 1970 dohitela in prehitela. Cinično je tudi dejal, da je ZSSR že prehitela Anglijo, bivšo gospodarico morij, in Francijo.

Z ozirom na te izjave Hruščeva so se v svetovnem časopisu pojavili komentarji zahodnih gospodarskih strokovnjakov o utemeljenosti njegovih trditvev ter jih izpodbijajo najprej s pripombo, da je s tem, ko je napovedal dohitetje ZDA leta 1970, nehote priznal, da ZSSR za 10 let zaostaja za njo in nadaljujejo:

Hruščev je v svojih izjavah meril izključno na materialni napredek v ZSSR ter seveda ni mogoče zanikati, da ne bi v tem oziru imela država s skromno suženjskim sistemom nekatere prednosti pred svobodnim svetom. Egipčanske piramide so nema pričra, kaj je mogoče doseči s človeškim naporom pod udarci bičev. Toda tudi tako ZSSR ne bo mogla z lahkoto prehiteti ZDA, ki ima, kljub temu, da na njenem ozemlju živi komaj 6,2% svetovnega prebivalstva, nakopičenega skoro 50% svetovnega bogastva. V ZDA iz-

delujejo in pridelujejo, gradijo, prodajajo in kupujejo ter uporabljajo več dobrin, kakor v kateri koli drugi državi na svetu. Od 179 milijonov Amerikancev jih dela 65 milijonov. Na 44 milijonov jih poseča šole in zavode. Vsako leto Amerikanci potrošijo nad 300 milijard dolarjev za osebne potrebe. Samo za hrano, tobak in pijačo porabijo od te vsote 88 milijard dolarjev. Vsako leto potrošijo Amerikanci za počitnice 25 milijard dolarjev, vsako leto spravijo za 23 milijard dolarjev osebnih prihrankov. Na vsakih 5 družin so 4 družine življenjsko zavarovane. V ZDA je 29% svetovne železniške mreže, 68% vseh avtomobilov, 51% vseh tovornikov, 52% vseh radijskih aparatov,

II. ŠAHOVSKI TURNIR
JOŽE ŠINKOVEC

V nedeljo, 16. t. m., se je v prostorih Mlad. doma odigralo IV. kolo turnirja. Zanimive partije, ki so bile na sporedu, so privabile lepo število prijateljev kraljevske igre, ki so zvesto sledili poteku. Največ gledalcev je pritegnila partija Geržinič—Marolt. Oba igralca, ki sta v prejšnjih kolid vse svoje partije končala zmagovito, sta tudi v tej partiji igrala za zmago. Beli — Geržinič, je takoj prešel v napad na kraljevem krilu. Marolt je dobro vzdržal napad in z žrtvijo kmata odprl diagonalo, ki mu je kasneje služila za protinapad na damskem krilu. Vendar ni mogel prodreti in po menjavi figur sta se obadva sporazumela za remi. Verjetno je bila to dosedaj najlepša partija, gotovo pa je bila najbolj zanimiva in od začetka do konca obkrožena od številnih gledalcev.

Prelog, ki je imel iste pogoje kot gori omenjena, je odprl pred kraljem e2—e4. Njegov nasprotnik Šušteršič je uporabil obrambo Karo—Kan, znano iz zadnjega svetovnega prvenstva. Vendar je v srednji igri slabo umaknil konja, kar je Prelog takoj izkoristil, zamenjal konja in po drugi potezi dobil kvaliteto in s tem tudi zmago. S to zmago je Prelog ostal sam na vrhu pozicijske lestvice s štirimi točkami. Partija Posteiner—Kunc je bila vseskozi izenačena. Ker pa je Kuncu zmanjkalo časa (ni uspel napraviti 40 potez v dveh urah) je zgubil partijo po času. V partiji Mehle—Majcen, je Mehle z belimi zabeležil svojo prvo zmago. Partija Baraga—Bujas je bila prekinjena v boljši poziciji za Bujasa. Po četrtem odigranem kolu je pozicijska lestvica naslednja:

Ime	I	D	N	Z	P	T
Prelog	4	4	—	—	—	4
Geržinič	4	3	1	—	—	3½
Marolt	4	3	1	—	—	3½
Posteiner	3	2	—	1	—	2
Šušteršič	4	2	—	2	—	2
Baraga	3	1	—	1	1	1
Bujas	4	1	—	2	1	1
Kunc	4	1	—	3	—	1
Mehle	3	1	—	2	—	1
Buda	3	—	—	3	—	—
Majcen	4	—	—	4	—	—

Kratice pomenijo: I — igrane, D — dobljene, N — neodločene, Z — zgubljene, P — prekinjene, T — točke.

V nedeljo se bo v Mlad. domu igralo peto kolo. Začetek ob 16. Igrajo Majcen — Baraga, Šušteršič—Mehle, Marolt—Prelog, Posteiner—Geržinič, Buda—Kunc, Počiva Bujas. Prekinjena partija Baraga—Bujas se bo nadaljevala v nedeljo 30. t. m. ob 15.30.

NAROČAJTE IN ŠIRITE
SVOBODNO SLOVENIJO

Nogometno moštvo Mladinskega doma je odigralo v nedeljo, 16. julija, dopoldne zanimivo tekmo z moštvo tovarne Alfa iz Morona. Rezultat je bil 4:0 za Mladinski dom. Gole sta zabila Stane Babnik 2 in Ciril Janežič 2. Vratar Tone Mežnar je pa ubranil enajstmetrovko. Igra je bila lepa in zanimiva kljub temu, da je bilo moštvo nasprotnega kluba v premoči.

OBVESTILA

VII. kulturni večer SKA bo v soboto, 30. julija ob 19 v dvoranah Bullrich, Sarandi 41. — Predaval bo g. prof. Al. Geržinič: Kritični pogled na sodobno glasbo. Izvajanja bo spremljala reproducirana glasba. Večer se bo začel točno.

Vodstvo Ciudadelskega odra izjavlja, da drama Sveti plamen, pisatelja Sommerseta v prevodu Cirila Debeveca ni nemoralna in ne na indeksu, kar skušajo prikazati nekatere osebe. Delo je bilo igrano med okupacijo v Ljub-

ljanski dram in ni naletelo na (odpor) nesoglasje pri publiku.

Lepo vabljene vse žene in matere iz okolice Carapachaya na žanjako, ki bo v nedeljo, 23. julija, ob 3 popoldne v Slovenskem domu v Carapachayu. Namen sestanka je medsebojno spoznanje in pogovor.

Roditeljski sestanek bo v Slovenskem domu v San Martinu v nedeljo, 23. julija, popoldne ob 4. Skioptične slike o lepotah Slovenije z razlago Marijana Marolta.

V istem domu bo v nedeljo, 30. julija, predavanje s skioptičnimi slikami Slovenije. Predaval bo g. Marijan Trtnik. Vabljeni.

Prihodnja nad vse zanimiva nogometna tekma na igrišču Mlad. doma bo v nedeljo, 6. avgusta, ob 4 popoldne med moštvo Mlad. doma in hrvaškim moštvo iz Buenos Airesa. Vse prijatelje nogometna vabimo, da si jo ogledajo.

Kakšna bo senzacionalna dvojna veletombola v San Justu 15. oktobra, boste razvideli iz prihodnjih oglasov.

Otvoritev Slomškovega doma bo v nedeljo, 17. septembra. Datum otvoritve je bil prestavljen na predlog prirediteljev vsakoletne Slomškove proslave za šolsko mladino. Ob priliki otvoritve novega slovenskega doma v ostrju Velikega Buenos Airesa, bo po želji učiteljskega zbora, Slomškova proslava vključena v program otvoritvenih slovesnosti.

BOJEVNIKI

23. julija ob 9 na Pristavi sv. maša, ki jo bo daroval č. g. dr. Krajnik. Po maši spominska proslava padlih, zatem

V. TABOR

Udeležba za člane obvezna. — Po Taboru skupen asado, h kateremu so vabljeni tudi nečlani.

Potrebujem zidarja

oficiala ali medioficiala

Dobra plača. Stroški kriti. Hrana in stanovanje vključena v stroških. Kdor se zanima, naj se po zračni pošti obrne na naslov:

José Vodnik, Colegio San José Puerto Deseado

Ste mislili na dober električni hladilnik, TV aparat, radio combinado, ali na katerikoli aparat, ki ga potrebujete za dom?

LOJZE NOVAK

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO

Bumar, S.R.L.

Av. de Mayo 302 — Ramos Mejia T. E.: 658-7083

nudi slovenski skupnosti kredite brez jamstva, na deset mesečnih obrokov brezobrestno za nakup hladilnikov, TV aparatov, pralnih in šivalnih strojev, plinskih štedilnikov, koles, radio aparatov, radio combinado, peči, mešalnikov in drugih potrebščin za dom. Prodajamo samo prvovrstno blago najboljših znamk. Kličite po telefonu. Pridem tudi na dom.

† ŠKOF DR. GREGORIJ ROŽMAN MED SLOVENCİ

skioptične slike z razlago preč. g. župnika Vinka Zaletela ki je te dni prišel iz Koroške.

Kraj: Slovenska hiša
Ramón Falcón 4158

Čas: nedelja, 30. julija ob 10,30
in nedelja, 30. julija ob 16,30

Lepo vabljeni!

ZAHVALA

Ob smrti našega očeta in dedeka

ravnatelja MARKA BAJUKA

so nam vsi prijatelj in znanci od blizu in od daleč izkazali toliko sočutja in nam bili tako iskreno v tolažbo, da se z najhvaležnejšim srcem prav vsem v Bogu prisrčno zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni g. jezuitskemu predstojniku Rosésu, ki nam je izposloval izredno dovoljenje na škofiji za mašo zadušnico doma ob pokojnikovi krsti; vsej duhovščini, ki je v tako obilnem številu opravila ob krsti obredne molitve za pokojnika; č. g. Hornu za molitve za umirajoče, za mašo zadušnico, za vodstvo pogrebni obredov in petja; č. g. Tomažiču za poslovljni govor na grobu; vsem štirim duhovnikom, ki so opravili pogrebne molitve; vsem darovalcem prekrasnih vencev in obilnega cvetja; vsem obiskovalcem za iskrene molitve; mendoškim fantom za nočno stražo; pevskemu zboru za petje; vsem ustanovam, ki so se spomnile pokojnega očeta s sožalnimi obvestili v Svobodni Sloveniji; uredništvu lista za prekrasne spominske članke.

Vsem in vsakemu posebej tisočeri Bog plačaj!

Bajukovi

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO

vabi člane in prijatelje na

DRUŽABNI VEČER S PLESOM

v soboto, dne 22. julija 1961 ob 21. uri v prostorih kluba Excelsior, v Santos Lugares Calle Patricios 457

ORKESTER MOULIN ROUGE

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires,
Argentina

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA
Concesión N 3824

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 688.209

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1961: za Argentino \$ 430.—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev.

Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Bs. Aires, T. E. 33-7213

6. avgusta ob 16. uri
plaza irlandia

en
dan
v
zavodu

prireditelj

študentov škofovega zavoda

JAVNI NOTAR

Francisco Raul Cascante

Escribano Público

Pta. baja, ofic. 2.

Cangallo 1642

T. E. 35 - 8827 Buenos Aires

pozor!... senzacija!

zelo komentirana igra
nedelja, 30. julija, ob 18
Ciudadelsk oder
sommerset-debevec

SVETLI PLAMEN

drama

vstopnice v predprodaji: naš dom,
san justo — ilirija, ramos mejia